

POËZIEVESPER
MARTINIKERK GRONINGEN
30 maart 2014

L U C H T

BIJNA NOOIT

Bijna nooit zie je een vogel in de lucht
zich bedenken, zwenken, terug.

Judith Herzberg
Uit: *Dagrest*, 1984

voorbereiding: Marian van der Schors, Henk van der Spoel
koor: Cantores Sancti Martini o.l.v. Leo van Noppen
organist: Johan Beeftink

DE WOLKEN

Ik droeg nog kleine kleeren, en ik lag
Lang – uit met moeder in de warme hei,
De wolken schoven boven ons voorbij
En moeder vroeg wat ‘k in de wolken zag.

En ik riep: Scandinavië, en: eenden,
Daar gaat een dame, schapen met een herder –
De wond’ren werden woord en dreven verder,
Maar ‘k zag dat moeder met een glimlach weende.

Toen kwam de tijd dat ‘k niet naar boven keek,
Ofschoon de hemel vol van wolken hing,
Ik greep niet naar de vlucht van ’t vreemde ding
Dat met zijn schaduw langs mijn leven streek.

- Nu ligt mijn jongen naast mij in de heide
En wijst me wat hij in de wolken ziet,
Nu schrei ik zelf, en zie in het verschiet
De verre wolken waarom moeder schreide –

Martinus Nijhoff
uit: *Vormen*, 1924

Vlucht van de vogel

soms op een vleugje wind
soms in een storm
vliegen zij op
een wolk van vogels
voor de zon

welke dromen
bevliegen de vogels
dat zij zich
lichtvaardig
in zoveel lucht
begeven

Bert Schierbeek

uit: *Vlucht van de vogel*, 1996

Het had haast vandaag kunnen zijn,
het gedicht *De wolken* van Martinus Nijhoff,
zo'n warme, luchtige, dromerige dag.
Al heb je het feitelijk misschien zelf niet meegemaakt,
je kunt het je toch zo voorstellen,
die twee in de hei.

Een kind dat kijkt met de ogen van een kind,
dat iets ziet
in wat daar in de lucht voorbijschuift.
Open, vol fantasie, onbevangen.
Het gaat op in wat het ziet, verrukt,
bevlogen van de mogelijkheden die oneindig lijken.

De glimlach van die moeder
die begrijp je wel.
Zo'n opgetogen stemmetje naast je,
dat is onbetaalbaar.
Maar ook de weemoed.
Ze huilt, die moeder.

Misschien omdat haar kind nog te wachten staat
wat ze zelf al heeft doorgemaakt:
het voorbijgaan van de kindertijd,
volwassen worden,
het verlies misschien van onschuld,
van onbevangenheid,
van onbezorgdheid.

Misschien heeft ze ook wel die tranen
omdat alles wat ooit mogelijk leek
niet mogelijk bleek.

Iets lijkt verdwenen, verloren,
voorbij.

Ervaringen rijker
en illusies minder?

Dromen, verwachtingen, idealen
die in de luchten zijn vervlogen.
En daarmee misschien ook wel het vermogen om te dromen.
Of toch niet?

Hoe ver is mijn heide.

Gaat dat altijd maar zo door,
in elke generatie weer die zin:
Nu schrei ik zelf, en zie in het verschiet
De verre wolken waarom moeder schreide-?

Als je hier zingt:
een zee van dromen gaat in mij tekeer
dan heb je al gauw visioenen van die grote droom
over die stad van vrede
waar mensen bij elkaar horen,
waar God zelf zou kunnen wonen.

Een vergezicht,
maar soms toch iets te ver?

In het leven kun je veel kwijtraken
wat je ooit als kind wel had.
Iets onschuldigs, dat frisse kunnen kijken,
die onbevangen geestdrift,
de vrijheid die je bevliegt,
knoppen die op springen staan,
bevlogen zijn door een vergezicht.

Of door een liedje.
Misschien kent u het nog van vroeger.
*Hoger dan de blauwe luchten
En de sterretjes van goud
Woont een vader in de hemel
Die van alle kinderen houdt.*

Maar dat ongebroken vertrouwen,
dat je als kind kon hebben,
daar weten we later niet zo goed raad mee.
Is zo'n beeld van God niet wat al te kinderlijk?
En we kunnen ook niet zo luchtig voorbijgaan
aan de zorgen van elke dag,
je werk, je inkomen, je ziekte, je teleurstellingen.

Het schijnt dat vogels daar geen last van hebben.
Die kunnen zomaar naar de hemel vliegen,
en eten van de aarde.
*Geen vogel denkt aan morgen,
zij leven zonder zorgen.*

Kijk naar de vogels in de lucht, staat er in het evangelie van Mattheus:
ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren,
het is jullie hemelse Vader die ze voedt.
Zijn jullie niet meer waard dan zij?
Maak je geen zorgen over jezelf en over wat je zult eten of drinken,
noch over je lichaam en over wat je zult aantrekken.
Is het leven niet meer dan voedsel
en het lichaam niet meer dan kleding?
Zoek liever eerst het koninkrijk van God
en zijn gerechtigheid,
dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden.

Maar ja, dat koninkrijk, waar vind je dat,
een plek waar je voluit kunt zingen,
waar je tot je recht komt?

Misschien moet je je dan wel in de lucht begeven,
als een vogel
vliegen naar de hemel
en eten op de aarde.

Een vleugje wind draagt je ergens heen,
een storm blaast je ergens weg.

Dromen bevliegen
leven met een vergezicht,
zien, als met je eerste ogen.

Leven, staat er op een kaartje van *Loesje*,
is het meervoud van lef.

Kun je je lichtvaardig
in zoveel lucht begeven,

zoals een kind dat kan
dat naar de wolken kijkt,
vaardig met licht?

Je zou wel willen dat er een God is,
een moeder,
een vader,
die het kind ziet
en in de dunne lucht
de vleugels van zijn lied behoedt.

Psalm 122

Nu zijn we er dan
hier staan we dan
in de poort van waar we willen zijn.
Dit was dus ons doel
hier is nu de plek
waar ik terechtkom, waar ik thuis ben.

Deze stad steekt zo goed in elkaar
elke steen sluit naadloos aan op de andere.
Het voegwerk is vakwerk van vaklui.
Huizen maken ruimte voor pleinen.
Alles past samen in deze ene stad.

En de mensen horen hier bij elkaar
er wordt voluit gezongen in de straten
in vriendschap, vrolijkheid en vreugde.
Hier kom je tot rust, hier kom je tot je recht.
God zelf zou hier kunnen wonen.

Wens deze stad vrede toe
die is er zo goed aan besteed
Jeruzalem.

Karel Eykman

Uit: *Een knipoog van u zou al helpen. Bij iedere psalm een gedicht*, 2013